ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 6. októbra 2009 *

V spojených veciach C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P,

ktorého predmetom sú štyri odvolania podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora podané 11. decembra 2006, pokiaľ ide o prvé dve veci, a 13. decembra 2006, pokiaľ ide o ostatné dve veci,

GlaxoSmithKline Services Unlimited, predtým Glaxo Wellcome plc, so sídlom v Brentforde (Spojené kráľovstvo), v zastúpení: I. Forrester, QC, S. Martínez Lage, abogado, A. Komninos, dikigoros, a A. Schulz, Rechtsanwalt,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

* Jazyky konania: angličtina.

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: T. Christoforou, F. Castillo de la Torre a E. Gippini Fournier, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

ktorú v konaní podporuje:

Poľská republika, v zastúpení: E. Ośniecka-Tamecka, M. Kapko a K. Majcher, splnomocnené zástupkyne,

vedľajší účastník konania v odvolacom konaní,

European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC), so sídlom v Bruseli (Belgicko), v zastúpení: M. Hartmann-Rüppel a W. Rehmann, Rechtsanwälte,

Bundesverband der Arzneimittel-Importeure eV, so sídlom v Mülheime an der Rhur (Nemecko), v zastúpení: W. Rehmann, Rechtsanwalt,

Spain Pharma SA, so sídlom v Madride (Španielsko),

Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar), so sídlom v Madride (Španielsko), v zastúpení: M. Araujo Boyd a J. Buendía Sierra, abogados,

vedľajší účastníci konania v prvostupňovom konaní (C-501/06 P),

a

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: T. Christoforou, F. Castillo de la Torre a E. Gippini Fournier, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

odvolateľpartyka,

ktorú v konaní podporuje:

Poľská republika, v zastúpení: E. Ośniecka-Tamecka, M. Kapko a K. Majcher, splnomocnené zástupkyne,

vedľajší účastník konania v odvolacom konaní,

ďalší účastníci konania:

GlaxoSmithKline Services Unlimited, predtým Glaxo Wellcome plc, so sídlom v Brentforde (Spojené kráľovstvo), v zastúpení: I. Forrester, QC, A. Komninos, dikigoros, a A. Schulz, Rechtsanwalt,

žalobkyňa v prvostupňovom konaní,

European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC), so sídlom v Bruseli (Belgicko), v zastúpení: M. Hartmann-Rüppel, Rechtsanwalt,

Bundesverband der Arzneimittel-Importeure eV, so sídlom v Mülheime an der Ruhr (Nemecko),

Spain Pharma SA, so sídlom v Madride (Španielsko),

Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar), so sídlom v Madride (Španielsko),

vedľajší účastníci konania v prvostupňovom konaní (C-513/06 P),

a

European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC), so sídlom v Bruseli (Belgicko), v zastúpení: M. Hartmann-Rüppel a W. Rehmann, Rechtsanwälte,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

GlaxoSmithKline Services Unlimited, predtým Glaxo Wellcome plc, so sídlom v Brentforde (Spojené kráľovstvo), v zastúpení: I. Forrester, QC,

žalobkyňa v prvostupňovom konaní,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: T. Christoforou, F. Castillo de la Torre a E. Gippini Fournier, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Bundesverband der Arzneimittel-Importeure eV, so sídlom v Mülheime an der Ruhr (Nemecko),

Spain Pharma SA, so sídlom v Madride (Španielsko),

Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar), so sídlom v Madride (Španielsko),

vedľajší účastníci konania v prvostupňovom konaní (C-515/06 P),

a

Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar), so sídlom v Madride (Španielsko), v zastúpení: M. Araujo Boyd a J. Buendía Sierra, abogados,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

GlaxoSmithKline Services Unlimited, predtým Glaxo Wellcome plc, so sídlom v Brentforde (Spojené kráľovstvo), v zastúpení: I. Forrester, QC, a A. Schulz, Rechtsanwalt,

žalobkyňa v prvostupňovom konaní,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: T. Christoforou, F. Castillo de la Torre a E. Gippini Fournier, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC), so sídlom v Bruseli (Belgicko), v zastúpení: M. Hartmann-Rüppel, Rechtsanwalt,

Bundesverband der Arzneimittel-Importeure eV, so sídlom v Mülheime an der Ruhr (Nemecko),

Spain Pharma SA, so sídlom v Madride (Španielsko),

vedľajší účastníci konania v prvostupňovom konaní (C-519/06 P),

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas, sudcovia A. Ó Caoimh, J. Klučka (spravodajca), U. Lõhmus a A. Arabadjiev,

generálna advokátka: V. Trstenjak,
tajomník: K. Malaček, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 18. marca 2009,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 30. júna 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Spoločnosť GlaxoSmithKline Services Unlimited (ďalej len „GSK“) (C-501/06 P), Komisia Európskych spoločenstiev (C-513/06 P), European Association of Euro Pharmaceutical Companies (ďalej len „EAEPC“) (C-515/06 P) a Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (ďalej len „Aseprofar“) (C-519/06 P) sa domáhajú, aby Súdny dvor čiastočne zrušil rozsudok Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev z 27. septembra 2006, GlaxoSmithKline Services/Komisia (T-168/01, Zb. s. II-2969, ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým Súd prvého stupňa zrušil články 2 až 4 rozhodnutia Komisie 2001/791/ES týkajúce sa konania o uplatnení článku 81 Zmluvy ES [veci IV/36.957/F3, Glaxo Wellcome (oznámenie), IV/36.997/F3, Aseprofar a Fedifar (sťažnosť), IV/37.121/F3, Spain Pharma (sťažnosť), IV/37.138/F3, BAI (sťažnosť), a IV/37.380/F3, EAEPC (sťažnosť)] [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 302, s. 1, ďalej len „rozhodnutie“) a v zostávajúcej časti zamietol žalobu GSK.

2 Na základe uvedeného rozhodnutia Komisia usúdila, že Glaxo Wellcome SA (ďalej len „GW“), ktorá je dcérskou spoločnosťou GSK, porušila článok 81 ods. 1 ES tým, že uzatvorila so španielskymi veľkoobchodníkmi dohodu, v ktorej sa rozlišuje medzi cenami fakturovanými veľkoobchodníkom, ktoré sa uplatňujú na ďalší predaj

preplácaných liekov lekárňam alebo nemocniciam na vnútroštátnom území, a vyššími cenami fakturovanými v prípade vývozu liekov do akéhokoľvek iného členského štátu. Komisia navyše zamietla žiadosť o udelenie výnimky na túto dohodu podľa článku 81 ods. 3 ES.

Okolnosti predchádzajúce sporu

3 Okolnosti predchádzajúce tomuto sporu, ktoré sú uvedené v bodoch 8 až 21 napadnutého rozsudku, možno zhrnúť nasledovne.

4 GSK je spoločnosť založená podľa britského práva so sídlom v Brentforde (Spojené kráľovstvo). Je súčasťou skupiny GlaxoSmithKline, ktorá je jedným z najvýznamnejších svetových výrobcov farmaceutických výrobkov. K hlavným činnostiam GW, spoločnosti založenej podľa španielskeho práva, so sídlom v Madride (Španielsko), patrí rozvoj, výroba a uvádzanie liekov na trh v Španielsku.

5 Listom zo 6. marca 1998 predložila spoločnosť GW Komisii dokument nazvaný „Všeobecné podmienky predaja farmaceutických výrobkov [GW] a jej dcérskych spoločností autorizovaným veľkoobchodníkom“ (ďalej len „dohoda“), s cieľom získať negatívny atest alebo výnimku podľa nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962, Prvého nariadenia implementujúceho články [81] a [82] zmluvy (Ú. v. ES 13, 1962, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3). Listom z 28. júla 1998 spoločnosť GSK poslala doplňujúce oznámenie.

6 Dohoda sa vzťahuje na 82 liekov určených na predaj španielskym veľkoobchodníkom, s ktorými GW nadviazala obchodné vzťahy mimo distribučnej siete. Títo veľkoobchodníci môžu uvedené lieky predať ďalej španielskym nemocniciam alebo

španielskym lekárňam, ktoré ich na základe lekárskeho predpisu vydávajú pacientom. Môžu ich tiež predať ďalej do iných členských štátov prostredníctvom súbežného obchodovania, ku ktorému sa uchyľujú z dôvodu existencie rozdielnych cien. Medzi 82 liekmi sa nachádza 8 liekov, o ktorých sa GSK vyjadruje ako o mimoriadne vhodných na súbežné obchodovanie, najmä medzi Španielskom a Spojeným kráľovstvom.

7 Pre tých istých 82 liekov článok 4 dohody uplatňuje dve rôzne ceny a stanovuje:

„A) V súlade s ustanoveniami článku 100 ods. 1 prvého pododseku a článku 100 ods. 2 zákona č. 25/1990 z 20. decembra 1990 o liekoch (BOE č. 306 z 22. decembra 1990) nemôže cena farmaceutických výrobkov [GW] a jej dcérskych spoločností v žiadnom prípade prekročiť maximálnu výrobnú cenu stanovenú príslušnými španielskymi orgánmi v oblasti zdravia, ak sú splnené tieto dve zákonné podmienky upravujúce uplatňovanie uvedených ustanovení:

— vyššie uvedené farmaceutické výrobky sú financované z fondov španielskeho sociálneho zabezpečenia alebo zo španielskych verejných fondov,

— kúpené farmaceutické výrobky sú následne uvádzané na vnútroštátny trh, t. j. prostredníctvom španielskych lekární alebo nemocníc.

B) Ak jedna z týchto podmienok nie je splnená (to znamená, že v každom prípade, keď španielska právna úprava povoľuje laboratóriám voľne určiť cenu ich farmaceutických výrobkov) [GW] a jej dcérske spoločnosti určia cenu svojich farmaceutických výrobkov podľa skutočných, objektívnych a nediskriminačných hospodárskych kritérií a nezávisle od miesta určenia daného výrobku určeného kupujúcim.

Hlavne [GW] a jej dcérske spoločnosti na svoje farmaceutické výrobky uplatňujú cenu, ktorá bola na základe ich interného hospodárskeho prieskumu pôvodne navrhovaná príslušným španielskym orgánom v oblasti zdravia a objektívne aktualizovaná v závislosti od rastu životných nákladov v súlade s ustanoveniami článku 100 ods. 1 prvého pododseku a článku 100 ods. 2 zákona č. 25/1990 a s inými skoršími španielskymi zákonmi týkajúcimi sa stanovovania cien liekov.“

8 Listom zo 6. marca 1998 spoločnosť GW zaslala 89 veľkoobchodníkom so sídlom v Španielsku návrh dohody, z ktorých 75, predstavujúcich viac ako 90 % celkového predaja GW v Španielsku v roku 1998, ju následne podpísalo. Uvedená dohoda nadobudla platnosť 9. marca 1998.

9 Zákonnosť tejto dohody bola pred španielskym orgánom hospodárskej súťaže a španielskymi súdnymi orgánmi napadnutá predovšetkým združením Aseprofar.

10 Okrem toho boli Komisii predložené sťažnosti združení EAEPC a Aseprofar, podľa ktorých dohoda porušuje článok 81 ods. 1 ES.

11 Komisia 8. mája 2001 prijala napadnuté rozhodnutie, ktoré stanovuje:

„Článok prvý

[GW] porušila článok 81 ods. 1 Zmluvy tým, že uzatvorila so španielskymi veľkoobchodníkmi dohodu, v ktorej sa rozlišuje medzi cenami fakturovanými

veľkoobchodníkom v prípade ďalšieho predaja preplácaných liekov lekárňam alebo nemocniciam na vnútroštátnom území a vyššími cenami fakturovanými v prípade vývozu liekov do akéhokoľvek iného členského štátu.

Článok 2

Žiadosť [GW] o udelenie výnimky na dohodu uvedenej v článku 1 podľa článku 81 ods. 3 Zmluvy ES sa týmto zamieta.

Článok 3

[GW] bez zbytočného odkladu ukončí porušenie uvedené v prvom článku, pokiaľ tak už neurobila. V budúcnosti sa zdrží opätovného prijatia akéhokoľvek opatrenia predstavujúceho toto porušenie a prijatia akéhokoľvek opatrenia s rovnakým cieľom alebo následkom.

Článok 4

[GW] v lehote do dvoch mesiacov od dátumu doručenia tohto rozhodnutia informuje Komisiu o opatreniach, ktoré prijala na dosiahnutie súladu.

…“ [*neoficiálny preklad*]

Konanie pred Súdom prvého stupňa a napadnutý rozsudok

12 Z bodov 22 až 37 napadnutého rozsudku vyplýva, že GSK návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 23. júla 2001 podala žalobu proti spornému rozhodnutiu. Podaniami doručenými do tej istej kancelárie 8. a 16. novembra 2001 EAEPC a Aseprofar predložili návrhy na vstup vedľajšieho účastníka do konania na podporu návrhov Komisie podľa článku 40 druhého pododseku Štatútu Súdneho dvora a článku 115 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa. Uznesením z 27. novembra 2002 predseda prvej komory týmto návrhom vyhovel.

13 Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom rozhodol, že:

„1. Články 2, 3 a 4 [sporného] rozhodnutia sa zrušujú.

2. V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.

3. [GSK] znáša polovicu svojich vlastných trov konania a polovicu trov konania Komisie, vrátane trov konania súvisiacich s vedľajším účastníctvom.

4. Komisia znáša polovicu svojich vlastných trov konania a polovicu trov konania [GSK], vrátane trov konania súvisiacich s vedľajším účastníctvom.

5. [Aseprofar]…, [EAEPC]… znášajú svoje vlastné trovy konania.“

Návrhy účastníkov konania a konanie pred Súdnym dvorom

14 GSK svojím odvolaním navrhuje, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom zamieta žalobu o neplatnosť, ktorú podala proti prvému článku sporného rozhodnutia, alebo prijal akékoľvek iné opatrenie, ktoré sa preukáže ako vhodné, a

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania spoločnosti GSK.

15 Komisia vo svojom vyjadrení k odvolaniu tiež podala vzájomné odvolanie. Súdnemu dvoru navrhuje:

— zamietnuť odvolanie GSK v plnom rozsahu,

— zrušiť body 1 a 3 až 5 výroku napadnutého rozsudku,

— rozhodnúť spor s konečnou platnosťou zamietnutím žaloby o neplatnosť vo veci T-168/01 ako nedôvodnej a

— zaviazať GSK na náhradu trov Komisie spojených s prvostupňovým a odvolacím konaním.

16 GSK vo svojom vyjadrení k vzájomnému odvolaniu Súdnemu dvoru navrhuje vyhlásiť uvedené odvolanie za neprípustné alebo nedôvodné, alebo neprípustné a nedôvodné, ako aj zaviazať Komisiu na náhradu trov konania.

17 Komisia svojím odvolaním vyjadruje rovnaké tri návrhy, ako sú tie, ktoré sú uvedené v jej vyjadrení k odvolaniu a v jej vzájomnom odvolaní vo veci C-501/06 P, a to:

— zrušiť body 1 a 3 až 5 výroku napadnutého rozsudku,

— rozhodnúť spor s konečnou platnosťou zamietnutím žaloby o neplatnosť vo veci T-168/01 ako nedôvodnej a

— zaviazať GSK na náhradu trov konania Komisie spojených s prvostupňovým a odvolacím konaním.

18 EAEPC svojím odvolaním Súdnemu dvoru navrhuje:

— zrušiť napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom Súd prvého stupňa zrušil sporné rozhodnutie,

— zaviazať GSK na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania.

19 Aseprofar svojím odvolaním Súdnemu dvoru navrhuje:

— odstrániť bod 1 z výroku napadnutého rozsudku,

— vydať konečné rozhodnutie vo veci T-168/01 úplným zamietnutím žiadosti GSK a potvrdením sporného rozhodnutia,

— odstrániť body 3 až 5 výroku napadnutého rozsudku a

— zaviazať GSK na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania.

20 Uznesením zo 17. decembra 2008 predseda Súdneho dvora rozhodol o spojení vecí C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

O odvolaniach

21 V záujme jasnosti a vzhľadom na podobnosť odvolacích dôvodov uvedených odvolateľmi sú niektoré odvolacie dôvody preskúmané oddelene a iné sú predmetom spoločného preskúmania.

O prípustnosti

O prípustnosti odvolacích dôvodov jednotlivých odvolaní týkajúcich sa článku 81 ods. 1 ES, ktoré uviedli Aseprofar a Komisia, podporované Poľskou republikou

— Argumentácia účastníkov konania

22 GSK tvrdí, že odvolanie Komisie a združenia Aseprofar, ako aj vyjadrenie k odvolaniu Poľskej republiky sú v zásade neprípustné. Týmito dokumentmi ich autori spochybňujú odôvodnenie, a nie výrok napadnutého rozsudku týkajúci sa článku 81 ods. 2 ES. GSK uvádza, že odvolacie dôvody smerujúce proti odôvodneniu časti napadnutého rozsudku týkajúcej sa článku 81 ods. 1 ES nemôžu mať v nijakom prípade vplyv na bod 2 výroku tohto rozsudku, ktorý potvrdzuje článok 1 sporného rozhodnutia v tom zmysle, že dohoda predstavovala porušenie článku 81 ods. 1 ES. GSK tvrdí, že na

základe judikatúry týkajúcej sa prípustnosti odvolaní sú všetky dôvody smerujúce k spochybneniu odôvodnenia Súdu prvého stupňa týkajúceho sa článku 81 ods. 1 ES neprípustné.

— Posúdenie Súdnym dvorom

23 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že existencia záujmu navrhovateľa na konaní predpokladá, aby odvolaním bolo možné získať výhodu pre účastníka konania, ktorý ho podal (uznesenia z 25. januára 2001, Lech-Stahlwerke/Komisia, C-111/99 P, Zb. s. I-727, bod 18, a z 8. apríla 2008, Saint-Gobain Glass Deutschland/Komisia, C-503/07 P, Zb. s. I-2217, bod 48 a citovaná judikatúra).

24 Komisia a Aseprofar v tejto súvislosti tvrdia, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, pokiaľ ide o protisúťažný cieľ dohody, Súdnemu dvoru však navrhujú zachovať bod 2 výroku napadnutého rozsudku tak, že nahradí odôvodnenie.

25 Za týchto podmienok, ako správne tvrdí aj GSK, je nesporné, že Komisia a Aseprofar nemôžu na základe svojich odvolacích dôvodov jednak získať výhodu a jednak ovplyvniť bod 2 výroku napadnutého rozsudku, ktorý potvrdzuje porušenie článku 81 ods. 1 ES.

26 Preto je namieste vyhlásiť jednotlivé odvolania Komisie a združenia Aseprofar za neprípustné v rozsahu, v akom spochybňujú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku týkajúcu sa článku 81 ods. 1 ES.

O neprípustnosti vzájomného odvolania Komisie, ktorej sa dovoláva GSK

— Argumentácia účastníkov konania

27 GSK po prvé uvádza, že vzájomné odvolanie je neprípustné z dôvodu, že Komisia už podala odvolanie proti napadnutému rozsudku vo veci C-513/06 P. Podľa GSK odvolanie a vzájomné odvolanie predstavujú dve časti jednej alternatívy, ktoré nemožno využiť súčasne.

28 Po druhé vzájomným odvolaním by sa v rozsahu, v akom je zhodné s odvolaním vo veci C-513/06 P, zneužilo konanie, na základe čoho by bolo neprípustné. Podľa GSK, pokiaľ sa oba akty týkajú sporu medzi rovnakými účastníkmi konania, majú rovnaký cieľ a zakladajú sa na rovnakých odvolacích dôvodoch, je skorší akt, v tomto prípade vzájomné odvolanie, neprípustný.

29 Po tretie vzájomné odvolanie je neprípustné vzhľadom na to, že spochybňuje niektoré časti napadnutého rozsudku, ktorými bolo vyhovené návrhom Komisie. Neprípustnosť je zjavná, pretože odvolací dôvod smerujúci proti odôvodneniu napadnutého rozsudku, ktoré nemá vplyv na výrokovú časť tohto rozsudku, je neúčinný, a preto musí byť zamietnutý.

30 Komisia predovšetkým tvrdí, že väčšina tvrdení týkajúcich sa článku 81 ods. 1 ES sa vzťahuje na otázky vzťahujúce sa na odsek 3 toho istého článku, lebo sa týkajú údajných osobitostí trhu, ktoré sú relevantné pre oba odseky. Okrem toho Komisia tvrdí, že tieto tvrdenia by sa mali chápať ako odpovedajúce tým tvrdeniam, ktoré boli uvedené v odvolaní GSK. Komisia dopĺňa, že žiaden predpis neurobí neprípustným podanie vzájomného odvolania za predpokladu, že už bolo podané samostatné odvolanie.

— Posúdenie Súdnym dvorom

31 Pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého Komisia nemôže podať súčasne odvolanie a vzájomné odvolanie, pretože by išlo najmä o zneužitie konania, je potrebné po prvé uviesť, že zo znenia článku 116 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora vôbec nevyplýva, že účastník konania nemôže podať súčasne odvolanie a vzájomné odvolanie proti tomu istému rozsudku Súdu prvého stupňa, a to nezávisle od okolnosti, že viacero vecí sa týka tohto rozsudku a že tieto veci boli spojené. Po druhé veci C-501/06 P a C-513/06 P napriek ich spojeniu nestratili svoju samostatnosť.

32 Preto tvrdenie GSK nemožno prijať.

33 Pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého je vzájomné odvolanie neprípustné z dôvodu, že jeho autor spochybňuje odôvodnenie niektorých častí napadnutého rozsudku, nie však bod 2 výroku tohto rozsudku, je potrebné uviesť, že rovnako ako pri odvolaní existencia záujmu navrhovateľa na konaní predpokladá, aby odvolaním bolo možné získať výhodu pre účastníka konania, ktorý ho podal.

34 Ako však uviedla generálna advokátka v bode 52 svojich návrhov, Komisia počas konania uviedla, že jej argumentácia v rámci vzájomného odvolania bola najmä odpoveďou na odvolanie GSK. Podľa Komisie takúto argumentáciu nemožno považovať za vzájomné odvolanie v zmysle druhého prípadu uvedeného v článku 116 ods. 1 prvej zarážke Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ale za návrh na zamietnutie odvolania podaného spoločnosťou GSK v zmysle prvého prípadu uvedeného v článku 116 ods. 1 prvej zarážke tohto poriadku.

35 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 116 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora návrhy vyjadrenia k odvolaniu smerujú k čiastočnému alebo úplnému zamietnutiu odvolania alebo k čiastočnému či úplnému zrušeniu rozhodnutia Súdu prvého stupňa, alebo k tomu, aby bolo čiastočne alebo úplne vyhovené návrhom, ktoré boli predložené v prvostupňovom konaní, s výnimkou akéhokoľvek nového návrhu.

36 Z uvedeného znenia tohto ustanovenia však nevyplýva, že by Aseprofar, EAEPC alebo Komisia nemohli na svoju obranu uviesť odvolacie dôvody v odpovedi na odvolacie dôvody uvedené GSK v jeho odvolaní, aby vysvetlili dôvody, pre ktoré Súd prvého stupňa urobil nesprávny výklad a nesprávne uplatnil článok 81 ods. 1 ES, ani uviesť, aký výklad tohto ustanovenia sa má urobiť.

37 Z toho vyplýva, že Komisia, ako aj Aseprofar môžu vo vyjadrení k odvolaniu podanému GSK vo veci C-501/06 P navrhnúť zamietnutie odvolania GSK smerujúceho proti bodu 2 výroku napadnutého rozsudku.

38 Na rozdiel od tvrdenia GSK tento záver nemôže spochybniť skutočnosť, že Komisia uviedla svoje obranné dôvody v časti svojho vyjadrenia k odvolaniu nazvanej „Vzájomné odvolanie“. Je totiž nesporné, že sa nemožno opierať len o formálny názov časti, v ktorej Komisia rozvinula svoju argumentáciu, bez zohľadnenia obsahu tejto časti. V predmetnej veci je nezávisle od vybraných výrazov zjavné, že časť vyjadrenia k odvolaniu nazvaná „Vzájomné odvolanie“ je návrhom na zamietnutie odvolania.

39 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je namieste zamietnuť námietku neprípustnosti vzájomného odvolania predloženú spoločnosťou GSK.

O odvolacom dôvode týkajúcom sa článku 81 ods. 1 ES uvedenom spoločnosťou GSK

40 Je potrebné pripomenúť, že v bodoch 114 až 117 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa posudzoval, či môže prijať hlavný záver Komisie, podľa ktorého sa má článok 4 dohody považovať za zakázaný článkom 81 ods. 1 ES, pretože má za cieľ obmedziť súbežné obchodovanie.

41 Súd prvého stupňa v bodoch 114 až 116 napadnutého rozsudku konštatoval, že dohoda sa usilovala zaviesť systém rozdielnych cien smerujúci k obmedzeniu súbežného obchodovania a že sa v zásade musí považovať za dohodu, ktorej cieľom je obmedzenie hospodárskej súťaže.

42 Súd prvého stupňa však v bodoch 117 až 119 napadnutého rozsudku usúdil, že vzhľadom na právny a hospodársky kontext tento cieľ obmedziť súbežné obchodovanie sám osebe nepostačuje, aby sa dalo predpokladať, že cieľ dohody bol v rozpore s hospodárskou súťažou. Súd prvého stupňa naopak usúdil, že uplatnenie článku 81 ods. 1 ES na prejednávanú vec nemôže závisieť iba od skutočnosti, že predmetná dohoda má za cieľ obmedziť súbežné obchodovanie s liekmi alebo rozdeľovať spoločný trh, pričom ide o prvky, ktoré umožňujú vyvodiť záver, že majú vplyv na obchod medzi členskými štátmi, ale okrem toho vyžaduje analýzu smerujúcu k zisteniu, či cieľom alebo následkom dohody je vylúčiť, obmedziť alebo skresliť hospodársku súťaž na relevantnom trhu na ujmu konečného spotrebiteľa.

43 Súd prvého stupňa v bode 121 napadnutého rozsudku spresnil, že hoci je známe, že súbežnému obchodovaniu sa poskytuje určitá ochrana, nejde o súbežné obchodovanie samo osebe, ale o také súbežné obchodovanie, ktoré podporuje na jednej strane rozvoj obchodu a na druhej strane posilnenie hospodárskej súťaže, čo z tohto druhého aspektu znamená, že priznáva konečným spotrebiteľom výhody účinnej hospodárskej súťaže v oblasti zásobovania alebo cien. Podľa Súdu prvého stupňa, ak je nesporné, že dohoda majúca za cieľ obmedzenie súbežného obchodovania sa má v zásade považovať za dohodu majúcu za cieľ obmedzenie hospodárskej súťaže, platí to len v rozsahu, v ktorom možno predpokladať, že zbavuje konečných spotrebiteľov týchto výhod.

44 Súd prvého stupňa v bode 122 napadnutého rozsudku usúdil, že vzhľadom na právny a hospodársky kontext, v ktorom vznikla dohoda GSK, nemožno predpokladať, že táto dohoda zbavuje konečných spotrebiteľov liekov uvedených výhod. Usúdil totiž, že španielski sprostredkovatelia boli schopní ponechať si cenovú výhodu vyplývajúcu zo súbežného obchodovania, pričom v takom prípade sa táto výhoda neprenesie na konečného spotrebiteľa.

45 Súd prvého stupňa v bode 133 napadnutého rozsudku vytkol Komisii, že vôbec neskúmala osobitnú a podstatnú charakteristiku odvetvia, ktorá vyplýva zo skutočnosti, že ceny dotknutých výrobkov, podliehajúce kontrole členských štátov, ktoré ich priamo alebo nepriamo stanovujú na úrovni, ktorú považujú za primeranú, vznikajú v Európskom spoločenstve na rôznych štrukturálnych úrovniach a na rozdiel od cien iných spotrebných tovarov zostávajú v každom prípade z väčšej časti vyňaté z pôsobenia ponuky a dopytu. V bode 134 napadnutého rozsudku je uvedené, že táto skutočnosť bránila tomu, aby bolo možné predpokladať, že súbežné obchodovanie má vplyv na ceny uplatňované pri konečnom spotrebiteľovi liekov preplácaných vnútroštátnym systémom zdravotného poistenia a tým im prináša citeľnú výhodu analogicky k tej, ktorá by im prináležala, keby tieto ceny boli určované spôsobom ponuky a dopytu.

46 Na základe tejto analýzy Súd prvého stupňa v bode 147 napadnutého rozsudku nakoniec usúdil, že hlavný záver Komisie, podľa ktorého článok 4 dohody má byť považovaný za článok zakázaný článkom 81 ods. 1 ES v rozsahu, v akom má za cieľ obmedziť súbežné obchodovanie, nemožno prijať. Keďže ceny dotknutých liekov sú z veľkej časti vyňaté z pôsobenia voľnej ponuky a dopytu z dôvodu uplatniteľnej právnej úpravy a sú stanovené alebo kontrolované verejnou mocou, nemožno považovať za jednoznačné, že súbežné obchodovanie smeruje k ich zníženiu a k zvýšeniu prospechu konečných spotrebiteľov. Analýza znenia článku 4 dohody, vykonaná v tomto kontexte, teda nedovoľuje domnievať sa, že toto ustanovenie, ktoré smeruje k obmedzeniu súbežného obchodovania, smeruje tiež k zníženiu prospechu konečných spotrebiteľov. V tejto z veľkej časti ešte neznámej situácii nemôže byť reštriktívna povaha uvedenej dohody vo vzťahu k hospodárskej súťaži odvodená len zo samotného znenia dohody, vykonaná v jej kontexte, ale treba predpokladať aj jej následky, aby sa mohlo preskúmať, čo z tohto znenia mohol vyvodiť regulačný orgán.

Argumentácia účastníkov konania

47 Spoločnosť GSK svojím odvolaním smeruje k dosiahnutiu zrušenia bodu 2 výroku napadnutého rozsudku v časti, v ktorej zamieta jej žalobu, ktorou sa domáhala zrušenia článku 1 sporného rozhodnutia. GSK tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho výkladu článku 81 ods. 1 ES, lebo sa domnieval, že dohoda má protisúťažný účinok.

48 Naopak, podľa GSK Súd prvého stupňa správne rozhodol, že Komisiou vykonaná analýza obmedzujúceho cieľa dohody z hľadiska článku 81 ods. 1 ES neobsahovala zohľadnenie relevantného právneho a hospodárskeho kontextu. GSK však tvrdí, že Súd prvého stupňa mal rovnakú chybu uviesť aj pri preskúmaní analýzy účinkov tejto dohody.

49 Podľa názoru GSK mal Súd prvého stupňa konštatovať, že účinkom dohody nemôže byť obmedzovanie hospodárskej súťaže tým, že dôjde k zníženiu prospechu konečných spotrebiteľov.

50 Komisia, Aseprofar a EAEPC vo svojich vyjadreniach k odvolaniu GSK spochybňujú všetky tvrdenia uvedené spoločnosťou GSK. Domnievajú sa, že Súd prvého stupňa napadnutým rozhodnutím správne dospel k záveru o porušení článku 81 ods. 1 ES.

51 Hoci navrhujú zamietnutie odvolacieho dôvodu týkajúceho sa článku 81 ods. 1 ES, ktorý uviedla spoločnosť GSK, domnievajú sa tiež, že Súd prvého stupňa sa viackrát dopustil nesprávneho právneho posúdenia protisúťažného cieľa dohody. Tvrdia, že analýza právneho a hospodárskeho kontextu v súlade so zásadami vyplývajúcimi z judikatúry Súdneho dvora mala Súd prvého stupňa viesť k záveru, že svojím cieľom

dohoda odporovala hospodárskej súťaži. Keďže bod 2 výroku napadnutého rozsudku je podľa nich dôvodný, Súdnemu dvoru v tejto súvislosti navrhujú, aby nahradil odôvodnenie.

52 Komisia vo svojom vyjadrení k odvolaniu GSK predovšetkým tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho výkladu a uplatnenia pojmu „cieľ“ uvedenému v článku 81 ods. 1 ES.

53 Podľa Komisie na jednej strane Súdny dvor a Súd prvého stupňa vždy rozhodovali, že dohody, ktoré obmedzujú súbežné obchodovanie vnútri Spoločenstva, majú protisúťažný cieľ. Na druhej strane Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku nielenže stanovil reštriktívnu právnu normu na ochranu súbežného obchodovania, ale ju aj bez dostatočného odôvodnenia nesprávne a neúplne uplatnil. Komisia uvádza, že Súd prvého stupňa v bodoch 117 až 122 napadnutého rozsudku konštatoval, že súbežnému obchodovaniu medzi členskými štátmi je poskytnutá ochrana, len ak toto obchodovanie „podporuje na jednej strane rozvoj obchodu a na druhej strane posilnenie hospodárskej súťaže“. Súdu prvého stupňa preto vytýka, že vo svojej ďalšej úvahe nezohľadnil rozvoj obchodu, neurobil výklad posilnenia hospodárskej súťaže tak, že vyžaduje, aby súbežné obchodovanie poskytovalo konečným spotrebiteľom výhody účinnej hospodárskej súťaže v oblasti zásobovania alebo cien, a že nevykonal celkové preskúmanie výhod v oblasti zásobovania, ktoré súbežné obchodovanie prináša.

Posúdenie Súdnym dvorom

54 Keďže Komisia, Aseprofar a EAEPC tvrdia, že Súd prvého stupňa sa vo svojom posúdení týkajúcom sa protisúťažného cieľa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, a Súdnemu dvoru navrhujú, aby ponechal v platnosti bod 2 výroku napadnutého rozsudku tak, že pristúpi k nahradeniu odôvodnenia, je potrebné preskúmať ich tvrdenia predtým, ako sa preskúmajú tvrdenia uvedené spoločnosťou GSK na podporu jej odvolania.

55 Po prvé treba pripomenúť, že protisúťažný cieľ a protisúťažný účinok dohody nie sú kumulatívnymi, ale alternatívnymi podmienkami na účely posúdenia, či sa na takúto dohodu vzťahuje zákaz uvedený v článku 81 ods. 1 ES. Podľa ustálenej judikatúry od vyhlásenia rozsudku z 30. júna 1966, LTM (56/65, Zb. s. 337, 359), alternatívna povaha tejto podmienky označená spojkou „alebo“ vedie najskôr k nevyhnutnosti preskúmať samotný cieľ dohody vzhľadom na hospodársky kontext, v ktorom sa uplatňuje. V prípade, že analýza obsahu dohody neodhalí dostatočný stupeň škodlivosti vo vzťahu k hospodárskej súťaži, bude potrebné skúmať jej následky, a aby bola zakázaná, požadovať zhromaždenie dôkazov preukazujúcich, že hospodárska súťaž bola skutočne citeľným spôsobom vylúčená, obmedzená alebo skreslená. Z tejto judikatúry tiež vyplýva, že nie je nevyhnutné skúmať následky zosúladeného postupu, pokiaľ sa preukáže jeho protisúťažný cieľ (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, Zb. s. I-4529, body 28 a 30).

56 Po druhé prednostné skúmanie tvrdení týkajúcich sa protisúťažného cieľa dohody v porovnaní s tvrdeniami, ktoré sa týkajú jej protisúťažného účinku, je o to odôvodnenejšie, že ak sa preukáže nesprávne právne posúdenie, na ktoré poukazujú Komisia, Aseprofar a EAEPC, bude potrebné zamietnuť odvolanie GSK vzťahujúce sa na odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktoré sa týka protisúťažného cieľa dohody.

57 Preto je potrebné zistiť, či posúdenie Súdu prvého stupňa týkajúce sa existencie protisúťažného cieľa dohody, ako je uvedené v bodoch 41 až 46 tohto rozsudku, je v súlade so zásadami vyplývajúcimi z judikatúry v tejto oblasti.

58 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že podľa ustálenej judikatúry je na posúdenie toho, či má dohoda protisúťažnú povahu, potrebné sústrediť sa predovšetkým na obsah jej ustanovení a na ciele, ktoré má dosiahnuť, ako aj na hospodársky a právny kontext, do ktorého spadá (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. novembra 1983, IAZ International Belgium a i./Komisia, 96/82 až 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 a 110/82, Zb. s. 3369, bod 25, ako aj z 20. novembra 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers, C-209/07, Zb. s. I-8637, body 16 a 21). Navyše, aj keď úmysel účastníkov konania nie je dôležitou skutočnosťou na určenie obmedzujúcej povahy dohody, nič

nezakazuje Komisii alebo súdom Spoločenstva, aby tento úmysel zohľadnili (pozri v tomto zmysle rozsudok IAZ International Belgium a i./Komisia, už citovaný, body 23 až 25).

59 V oblasti súbežného obchodovania Súdny dvor už rozhodol, že dohody smerujúce k zákazu alebo obmedzeniu tohto obchodovania majú v zásade za cieľ obmedzovať hospodársku súťaž (pozri v tomto zmysle rozsudky z 1. februára 1978, Miller International Schallplaten/Komisia, 19/77, Zb. s. 131, body 7 a 18, ako aj z 12. júla 1979, BMW Belgium a i./Komisia, 32/78, 36/78 až 82/78, Zb. s. 2435, body 20 až 28 a 31).

60 Ako uviedla aj generálna advokátka v bode 155 svojich návrhov, zásada, podľa ktorej dohoda smerujúca k obmedzeniu súbežného obchodovania predstavuje „obmedzenie hospodárskej súťaže stanoveným cieľom“, sa uplatňuje na farmaceutické odvetvie.

61 Súdny dvor okrem toho v tejto súvislosti v rámci uplatnenia článku 81 ES a vo veci, ktorá sa týkala farmaceutického odvetvia, rozhodol, že dohoda medzi výrobcom a predajcom smerujúca k obnove štátnych hraníc v obchode medzi členskými štátmi by mohla byť v rozpore s cieľom Zmluvy dosiahnuť integráciu vnútroštátnych trhov vytvorením jednotného trhu. Súdny dvor už viackrát kvalifikoval dohody smerujúce k rozdeleniu vnútroštátnych trhov podľa štátnych hraníc alebo dohody, ktorých cieľom je sťažiť prepojenosť vnútroštátnych trhov, najmä tie, ktoré smerujú k zákazu alebo obmedzeniu súbežných dovozov, ako dohody, ktorých cieľom je obmedzenie hospodárskej súťaže v zmysle uvedeného článku Zmluvy (rozsudok zo 16. septembra 2008, Sot. Lélos kai Sia a i., C-468/06 až C-478/06, Zb. s. I-7139, bod 65 a citovaná judikatúra).

62 Pokiaľ ide o tvrdenie Súdu prvého stupňa, podľa ktorého, ak je nesporné, že dohoda majúca za cieľ obmedziť súbežné obchodovanie sa má v zásade považovať za dohodu majúcu za cieľ obmedziť hospodársku súťaž v rozsahu, v akom možno predpokladať, že zbavuje konečných spotrebiteľov výhod účinnej hospodárskej súťaže v oblasti zásobovania alebo cien, treba uviesť, že takéto tvrdenie nie je potvrdené ani znením článku 81 ods. 1 ES, ani judikatúrou.

63 Na jednej strane z tohto ustanovenia vôbec nevyplýva, že len dohody zbavujúce spotrebiteľov určitých výhod by mohli mať protisúťažný cieľ. Na druhej strane treba zdôrazniť, že Súdny dvor rozhodol, že článok 81 ES smeruje, podobne ako iné pravidlá hospodárskej súťaže uvedené v Zmluve, nielen k ochrane priamych záujmov účastníkov hospodárskej súťaže alebo spotrebiteľov, ale aj k ochrane štruktúry trhu a tým hospodárskej súťaže ako takej. Preto konštatovanie existencie protisúťažného cieľa dohody nemožno podmieňovať tým, že koneční spotrebitelia musia byť zbavení výhod účinnej hospodárskej súťaže v oblasti zásobovania alebo cien (pozri analogicky rozsudok T-Mobile Netherlands a i., už citovaný, body 38 a 39).

64 Z toho vyplýva, že Súd prvého stupňa sa tým, že podriadil existenciu protisúťažného cieľa preukázaniu, že dohoda obsahuje nevýhody pre konečných spotrebiteľov, a nedospel k záveru o existencii takéhoto cieľa v uvedenej dohode, dopustil nesprávneho právneho posúdenia.

65 Treba však pripomenúť, že ak odôvodnenie rozsudku Súdu prvého stupňa vykazuje znaky porušenia práva Spoločenstva, ale jeho výroková časť sa napriek tomu zdá byť dôvodná z iných právnych dôvodov, nemá takéto porušenie za následok zrušenie tohto rozsudku (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. júna 1992, Lestelle/Komisia, C-30/91 P, Zb. s. I-3755, bod 28, ako aj z 12. novembra 1996, Ojha/Komisia, C-294/95 P, Zb. s. I-5863, bod 52).

66 O tento prípad ide aj v prejednávanej veci. Stačí totiž uviesť, že Súd prvého stupňa bodom 2 výroku napadnutého rozsudku potvrdil článok 1 sporného rozhodnutia, ktorým Komisia dospela k záveru, že dohoda porušuje článok 81 ods. 1 ES. Preto bod 2 výroku napadnutého rozsudku nie je potrebné zrušiť.

67 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba odvolanie GSK zamietnuť ako nedôvodné v rozsahu, v akom sa pokúša preukázať, že dohoda je v súlade s článkom 81 ods. 1 ES.

O odvolacom dôvode Komisie, EAEPC, Aseprofar a Poľskej republiky týkajúcom sa článku 81 ods. 3 ES

68 Komisia tak vo svojom odvolaní, ako aj vo svojich vyjadreniach k odvolaniu uvádza niekoľko odvolacích dôvodov týkajúcich sa článku 81 ods. 3 ES. Niektoré odvolacie dôvody a niektoré ich časti sú podobné odvolacím dôvodom uvedeným združením EAEPC a/alebo Aseprofar v ich odvolaniach, ako aj odvolacím dôvodom uvedeným Poľskou republikou v jej vyjadreniach vedľajšieho účastníka konania. Komisia a EAEPC okrem toho uvádzajú samostatné odvolacie dôvody týkajúce sa článku 81 ods. 3 ES.

O odvolacom dôvode Komisie založenom na skreslení právneho a hospodárskeho kontextu, do ktorého dohoda spadá

69 Komisia odkazuje na svoje tvrdenia týkajúce sa článku 81 ods. 1 ES, ktorými spochybňovala body napadnutého rozsudku vzťahujúce sa na právny a hospodársky kontext, ktorý Súd prvého stupňa zohľadnil, konkrétne body 122 a 124 až 137 napadnutého rozsudku. Tvrdí, že odsek 3 tohto istého článku bol nesprávne uplatnený na základe nepravdivých údajov z farmaceutického odvetvia.

70 Komisia dopĺňa, že Súd prvého stupňa v bode 104 napadnutého rozsudku rozhodol, že koexistencia rozdielnych štátnych právnych úprav v odvetví liekov môže narúšať hospodársku súťaž. Čo však bolo dovtedy len možnosťou, to sa v bode 276 tohto istého rozsudku stalo skutočnosťou, keď Súd prvého stupňa usúdil, že hospodárska súťaž je skreslená existenciou štátnych právnych úprav.

71 GSK uvádza, že na túto otázku odpovedala v rámci svojej analýzy odvolacieho dôvodu týkajúceho sa článku 81 ods. 1 ES.

72 Treba najprv konštatovať, že Súd prvého stupňa v bode 122 napadnutého rozsudku odkazuje na situáciu, keď sa výhoda, ktorú súbežné obchodovanie zahŕňa v oblasti cien, neprenáša na konečných spotrebiteľov, čím odkazuje na predpoklad, a nie na skutočnosť, čo nemôže predstavovať skreslenie právneho a hospodárskeho kontextu zohľadneného v týchto veciach.

73 Ďalej zo znenia bodov 124 až 137 napadnutého rozsudku, ktoré sa týkajú takéhoto kontextu, nevyplýva, že by sa Súd prvého stupňa dopustil jeho skreslenia. Súd prvého stupňa v týchto bodoch stanovuje hlavné charakteristiky tohto kontextu, ktoré sú prevzaté so sporného rozhodnutia.

74 Nakoniec Súd prvého stupňa v bode 104 napadnutého rozsudku usúdil, že koexistencia rozdielnych štátnych právnych úprav môže narúšať hospodársku súťaž, keď skúmal, či táto koexistencia vedie k nemožnosti uplatnenia článku 81 ods. 1 ES. Súd prvého stupňa v bode 105 napadnutého rozsudku uvádza, že uvedené ustanovenie sa neuplatní, len ak je odvetvie, na ktoré sa skúmaná dohoda vzťahuje, podriadené právnej úprave vylučujúcej možnosť, aby bola hospodárska súťaž touto dohodou vylúčená, skreslená alebo obmedzená.

75 Súd prvého stupňa nemôže v tejto fáze odôvodnenia konštatovať, či dotknutá právna úprava účinne narúša alebo nenarúša hospodársku súťaž, na rozdiel od toho, čo následne konštatoval v bode 276 napadnutého rozsudku. V tejto súvislosti teda neexistuje nesúlad v odôvodnení.

76 Odvolací dôvod Komisie treba teda zamietnuť ako nedôvodný.

O odvolacích dôvodoch Komisie, EAEPC, Aseprofar a Poľskej republiky založených na nesprávnom posúdení rozdelenia dôkazného bremena, úrovne dokazovania, ako aj pojmu „podpora technického rozvoja“

77 Odvolací dôvod Komisie založený na nesprávnom uplatnení rozdelenia dôkazného bremena, úrovne dokazovania, ako aj pojmu „podpora technického rozvoja“ je rozdelený na päť častí, z ktorých niektoré majú obsah podobný obsahu odvolacích dôvodov združení EAEPC a Aseprofar, ako aj Poľskej republiky.

— O prvej časti odvolacieho dôvodu Komisie

78 Komisia tvrdí, že Súd prvého stupňa nesprávne uplatnil judikatúru týkajúcu sa rozdelenia dôkazného bremena a úrovne dokazovania, ktoré vyžaduje článok 81 ods. 1 ES. Spochybňuje bod 242 napadnutého rozsudku, ako aj body 269 a 303 toho istého rozsudku, ktoré odkazujú na judikatúru, na kritériá a na zásady, ktoré sa uplatňujú pri kontrole koncentrácií. Neexistuje však nijaká analógia medzi skúmaním protisúťažných účinkov a skúmaním článku 81 ods. 3 ES.

79 Na rozdiel od prípadov koncentrácií, kde oznamovatelia nenesú podľa Komisie žiadne osobitné dôkazné bremeno, podľa ustálenej judikatúry v kontexte tohto ustanovenia dotknutým podnikom prináleží, aby Komisii predložili dôkazy preukazujúce, že dohoda spĺňa podmienky stanovené týmto ustanovením. Komisia na podporu svojho zistenia uvádza rozsudky z 13. júla 1966, Consten a Grundig/Komisia (56/64 a 58/64, Zb. s. 429), ako aj zo 17. septembra 1985, Ford-Werke a Ford of Europe/Komisia (25/84 a 26/84, Zb. s. 2725).

80 GSK sa v odpovedi opierala o rozsudok zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 a C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 79), ako aj o uznesenie z 28. septembra 2006, Unilever Bestfoods/Komisia (C-552/03 P, Zb. s. I-9091, bod 102), aby preukázala, že Súd prvého stupňa neporušil pravidlá, ktoré sa uplatňujú na dôkazné bremená. Podľa GSK Súd prvého stupňa len dvakrát odkázal na pravidlo uplatňujúce sa na koncentrácie, jednak najprv na účely opisu preskúmania analýzy Komisie článku 81 ods. 3 ES Súdom prvého stupňa a jednak subsidiárne pri tvrdení, že ak podnik predloží dôkazy, Komisii prináleží bezprostredne vykonať ich analýzu.

81 Súd prvého stupňa len dospel k záveru, že Komisia nebrala tvrdenia GSK vážne, čo mala na rozdiel od toho urobiť. GSK zdôrazňuje, že Súd prvého stupňa tiež odkázal na svoje rozsudky z 28. februára 2002, Compagnie générale maritime a i./Komisia (T-86/95, Zb. s. II-1011), ako aj z 23. októbra 2003, Van den Bergh Foods/Komisia (T-65/98, Zb. s. II-4653), ktoré sa týkajú článku 81 ods. 3 ES. Ak podnik predložením dôkazov preukáže, že podmienky tohto ustanovenia možno odôvodnene uplatniť, Komisia má povinnosť na tieto tvrdenia odpovedať.

82 Treba uviesť, že Súd prvého stupňa v bodoch 233 až 236 napadnutého rozsudku pripomenul judikatúru, zásady a kritériá, ktoré sa vzťahujú na dôkazné bremeno a úroveň dokazovania pri žiadostiach o udelenie výnimky podľa článku 81 ods. 3 ES. Súd prvého stupňa správne zdôraznil, že osoba, ktorá sa domáha uplatnenia tohto ustanovenia, musí na základe presvedčivých tvrdení a dôkazov preukázať, že boli splnené podmienky potrebné na udelenie výnimky (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júla 1985, Remia a i./Komisia, 42/84, Zb. s. 2545, bod 45).

83 Dôkazné bremeno znáša teda podnik, ktorý žiada o udelenie výnimky podľa článku 81 ods. 3 ES. Skutkové okolnosti uvedené týmto podnikom však môžu druhého účastníka

konania zaväzovať k predloženiu vysvetlenia alebo odôvodnení, ktorých nepredloženie môže viesť k záveru, že uvedený podnik dôkazné bremeno uniesol (pozri v tomto zmysle rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný, bod 279).

84 Na druhej strane Súd prvého stupňa v bodoch 240, 241, 243 a 244 napadnutého rozsudku pripomenul zásady a kritériá, ktoré upravujú jeho preskúmavaciu právomoc vo vzťahu k rozhodnutiam, ktorými Komisia odpovedala na žiadosť o udelenie výnimky podľa článku 81 ods. 3 ES. Súd prvého stupňa správne uviedol, že v prípade návrhu na zrušenie takéhoto rozhodnutia vykonáva vo veci samej len obmedzené preskúmanie.

85 Takéto zistenie je v úplnom súlade so zásadou, podľa ktorej sa preskúmanie celkového hospodárskeho posúdenia, ktoré vykonala Komisia, súdmi Spoločenstva nevyhnutne obmedzuje iba na overenie dodržiavania procesných pravidiel a pravidiel odôvodnenia, ako aj na vecnú správnosť skutkového stavu, na neexistenciu zjavne nesprávneho posúdenia skutkového stavu a na zneužitie právomoci (rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný, bod 279).

86 Súd prvého stupňa tiež dodal, že mu neprináleží svojím hospodárskym posúdením nahrádzať posúdenie autora rozhodnutia, ktorého zákonnosť má preskúmať.

87 Uvedené pripomienky Súdu prvého stupňa teda nevykazujú nesprávne právne posúdenie a neumožňujú dospieť k záveru, že odkaz na judikatúru uvedenú v bode 242 napadnutého rozsudku, týkajúci sa prípadov koncentrácie, ako aj znenie bodov 269 a 303 toho istého rozsudku by mohli viesť k zmene pri rozdelení dôkazného bremena, ako aj k zmene úrovne dokazovania, ktoré požaduje článok 81 ods. 3 ES.

88 Prvá časť odvolacieho dôvodu Komisie musí byť v tejto súvislosti zamietnutá.

— O druhej časti odvolacieho dôvodu Komisie

89 Komisia spochybňuje body 249 a 252 napadnutého rozsudku a tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že usúdil, že stačí, ak podnik, ktorý sa snaží získať udelenie výnimky podľa článku 81 ods. 3 ES, preukáže, že je pravdepodobné, že možno dosiahnuť nárast efektívnosti.

90 Toto kritérium je však vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora nesprávne. Komisia uvádza najmä už citované rozsudky Súdneho dvora Consten a Grundig/Komisia, ako aj Súdu prvého stupňa Compagnie générale maritime a i./Komisia a Van den Bergh Foods/Komisia na podporu toho, že oznamovateľovi prináleží určiť, že citeľné objektívne výhody vyplývajú z obmedzenia hospodárskej súťaže.

91 GSK odpovedá, že prípady uvedené Komisiou sa týkajú kartelov a súbežného obchodovania v odvetviach iných, ako je farmaceutické odvetvie, kde predmetné opatrenia nevyvolali skutočný nárast efektívnosti a kde podniky nepredložili vierohodné tvrdenia, čo sa týka existencie tohto nárastu. Prístup Súdu prvého stupňa okrem toho odráža rozhodovaciu prax Komisie v neskorších veciach, v ktorých Komisia uznala, že dohoda môže prinášať výhody [rozhodnutie Komisie 2004/841/ES zo 7. apríla 2004, ktorým sa upravuje konanie podľa článku 81 Zmluvy o založení ES, týkajúce sa prípadu COMP/A.38284/D2 — Société Air France/Alitalia Linee Aeree Italiane SpA (Ú. v. EÚ L 362, s. 17)], by mohla vyvolať zvýšenie efektívnosti [rozhodnutie Komisie 2004/207/ES zo 16. júla 2003, ktorým sa upravuje konanie podľa článku 81 Zmluvy o založení ES a článku 53 Zmluvy o EHS (vec COMP/38.369 — T-Mobile Deustchland/O2 Germany: rámcová zmluva o spoločnom používaní sietí (*neoficiálny preklad*) (Ú. v. EÚ L 75, 2004, s. 32)] alebo že jej výhody… sú zjavné [rozhodnutie Komisie 2003/778/ES z 23. júla 2003, ktorým sa upravuje konanie podľa článku 81 Zmluvy o založení ES a článku 53 Zmluvy o EHS (COMP/C.2-37.398 — Centralizovaný predaj obchodných práv na Ligu šampiónov UEFA) (Ú. v. EÚ L 291, s. 25)].

92 Je potrebné uviesť, že Súd prvého stupňa v bode 247 napadnutého rozsudku správne pripomenul, že dohoda, aby bola predmetom výnimky podľa článku 81 ods. 3 ES, musí prispievať k zlepšeniu výroby alebo distribúcie dotknutých výrobkov alebo k podpore technického alebo hospodárskeho pokroku. Tento prínos nespočíva vo všetkých výhodách, ktoré podnik zúčastňujúci sa na dohode získa v súvislosti so svojou činnosťou, ale v citeľných objektívnych výhodách, ktoré môžu vyrovnať nevýhody vyplývajúce pre hospodársku súťaž (pozri v tomto zmysle rozsudok Consten a Grundig/Komisia, už citovaný, s. 502 a 503).

93 Ako zdôraznila aj generálna advokátka v bode 193 svojich návrhov, výnimka udelená na určité obdobie môže vyžadovať prognostickú analýzu spresnení výhod spôsobených dohodou, pričom na to, aby dohoda obsahovala citeľnú objektívnu výhodu, stačí, ak Komisia na základe údajov, ktoré má k dispozícii, dospeje k presvedčeniu, že je dostatočne pravdepodobné, že takáto výhoda sa konkretizuje.

94 Súd prvého stupňa sa teda v bode 249 napadnutého rozsudku nedopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že rozhodol, že postup Komisie si môže vyžadovať, aby sa preskúmalo, či sa z hľadiska predložených skutkových tvrdení a dôkazov zdá pravdepodobnejšie to, že dotknutá dohoda umožní získať citeľné objektívne výhody, alebo to, že sa tak nestane.

95 Súd prvého stupňa sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia ani v bode 252 napadnutého rozsudku tým, že uviedol, že je potrebné určiť, či Komisia mohla dospieť k záveru, že skutkové tvrdenia a dôkazy spoločnosti GSK, ktorých preskúmanie vyžadovalo prognostickú analýzu, nedokazovali s dostatočným stupňom pravdepodobnosti, že článok 4 dohody mal svojou podporou inovácie umožniť získanie citeľnej objektívnej výhody spôsobilej vyrovnať nevýhodu, ktorá z neho vyplýva pre hospodársku súťaž.

96 Druhú časť odvolacieho dôvodu Komisie preto treba zamietnuť ako nedôvodnú.

— O tretej časti odvolacieho dôvodu Komisie a druhom odvolacom dôvode EAEPC

97 Komisia spochybňuje body 276 a 301, ako aj 162 až 169 a 281 až 293 napadnutého rozsudku. Tvrdí, že Súd prvého stupňa nesprávne uplatnil článok 81 ods. 3 ES, lebo usúdil, že štrukturálna povaha cenových rozdielov vedie k sťaženiu dôkazného bremena a robí nepotrebným preskúmanie rozsahu prípadného nárastu efektívnosti. Podľa Komisie Súd prvého stupňa mal na ňu vysoké požiadavky, pokiaľ ide o preskúmanie tvrdení GSK z dôvodu, že situácia, v ktorej sa táto spoločnosť nachádzala, mala štrukturálnu povahu.

98 Komisia najmä zdôrazňuje, že tento jav, ako tvrdí Súd prvého stupňa v bode 284 napadnutého rozsudku, je štrukturálny len z dôvodu existencie rozdielnych cien toho istého lieku v jednotlivých členských štátoch, pričom každý jav je štrukturálny, pretože je veľmi zriedkavé nájsť spotrebný tovar, ktorého cena je v celom Spoločenstve rovnaká. Komisia nepokladá problémy vo farmaceutickom priemysle za o nič viac štrukturálnejšie ako problémy v ostatných odvetviach a nikdy nepovažovala hospodárske výkyvy za dôležitý aspekt, ktorý by spôsoboval iný štrukturálny problém. Napokon, na rozdiel od toho, čo posúdil Súd prvého stupňa, rozsah povinností Komisie, pokiaľ ide o posúdenie dôkazov, nemôže závisieť od kontextu právnej úpravy. V takom prípade by išlo o rozpor v odôvodnení napadnutého rozsudku, keďže Súd prvého stupňa v jeho bode 192 navyše rozhodol, že „skutočnosť, že právny a hospodársky kontext, v ktorom podnik vykonáva činnosť, prispieva k obmedzeniu hospodárskej súťaže, totiž nemôže viesť k pripusteniu toho, že tieto podniky tým, že vylúčia alebo obmedzia hospodársku súťaž, ktorú tento kontext udržuje alebo vytvára, porušujú pravidlá hospodárskej súťaže“.

99 Spoločnosť GSK pripomína štúdiu, ktorá podľa nej vysvetľuje dôvody, pre ktoré výskum a vývoj vo farmaceutickej oblasti nemôžu byť financované len z bežných výdavkov. Zdôrazňuje body napadnutého rozsudku, v ktorých Súd prvého stupňa prevzal závery Komisie považované za nepodložené, neúplné a stručné.

100 EAEPC spochybňuje napadnutý rozsudok z dôvodu, že GSK mala povinnosť preukázať, že všetky podmienky na uplatnenie článku 81 ods. 3 ES boli splnené a že všeobecné úvahy, ktoré táto spoločnosť uviedla, neboli dostatočné. Komisii neprináležalo, aby považovala podporu inovácie na základe týchto všeobecných úvah za citeľnú objektívnu výhodu. EAEPC spochybňuje najmä bod 236 napadnutého rozsudku, pretože už citovaný rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia, uplatnený Súdom prvého stupňa, neukladá povinnosť uplatnenia pravidla oslobodenia od dôkazného bremena. Komisia bude znášať dôkazné bremeno, ktoré sa uplatňuje na článok 81 ods. 3 ES, len vtedy, ak boli predložené dôkazy vo forme domnienky. Všeobecné tvrdenia, aj keď sa týkajú právneho a hospodárskeho kontextu farmaceutického odvetvia, nemôžu spadať pod takéto domnienky.

101 GSK vo svojej odpovedi tvrdí, že Súd prvého stupňa správne požadoval od Komisie, aby preskúmala právny a hospodársky kontext, ktorý GSK slúžil ako základ jej argumentácie a dôkazov. Dôkazy, ktoré GSK predložila, nie sú všeobecné a nepresné, ale naopak, zdôrazňujú základný právny a hospodársky kontext, ktorý sa má zohľadniť, aby mala analýza zmysel. Nakoniec mal Súd prvého stupňa uplatniť pravidlá vzťahujúce sa na dôkazné bremeno tým, že mal požiadať Komisiu, aby vykonala dostatočne dôkladné preskúmanie skutkových okolností a dôkazov, ktoré jej boli predložené spoločnosťou GSK. Dôkazy GSK boli dostatočné na určenie toho, aby bolo možné udeliť dohode výnimku.

102 Je potrebné pripomenúť, že preskúmanie dohody na účely určenia, či táto dohoda prispieva k zlepšeniu výroby alebo predaja tovarov, resp. k podpore technického alebo hospodárskeho rozvoja a či vykazuje citeľne objektívne výhody, treba uskutočniť z hľadiska skutkových tvrdení a dôkazov predložených v rámci žiadosti o udelenie výnimky podľa článku 81 ods. 3 ES.

103 Takéto preskúmanie si môže vyžadovať zohľadnenie charakteristík a prípadných osobitostí odvetvia, na ktoré sa uplatňuje dohoda, pokiaľ sú tieto charakteristiky a osobitosti rozhodujúce pre výsledok preskúmania. Treba dodať, že takéto zohľadnenie neznamená, že dôkazné bremeno bude obrátené, ale iba zabezpečuje, aby preskúmanie

žiadosti o udelenie výnimky bolo vykonané s prihliadnutím na relevantné skutkové tvrdenia a dôkazy predložené žiadateľom.

104 Súd prvého stupňa sa tým, že v bodoch 276 a 303 napadnutého rozsudku v zásade rozhodol, že Komisia neoprávnene opomenula zohľadniť niektoré skutočnosti, ktoré zdôraznila GSK vo svojej žiadosti, akými sú najmä štrukturálne osobitosti dotknutého farmaceutického odvetvia, a že žiadosť GSK o udelenie výnimky v dôsledku tohto opomenutia nebola preskúmaná, v tejto súvislosti nedopustil nesprávneho právneho posúdenia.

105 Okrem toho Komisia uvádza nedostatočné odôvodnenie, pokiaľ ide o bod 292 napadnutého rozsudku, ktorý poukazuje na cenové rozdiely a zmeny výmenného kurzu, pričom táto inštitúcia tvrdí, že nie je možné určiť, na ktorú časť jej oznámenia KOM(1998) 588 v konečnom znení, z 25. novembra 1999, týkajúceho sa jednotného trhu farmaceutických výrobkov, v tomto bode odkazovala. Stačí však odkázať na obsah tohto oznámenia, tak ako ho Súd prvého stupňa zhrnul v bode 264 napadnutého rozsudku, a ktorý Komisia nespochybnila, aby boli zistené dva body tohto oznámenia týkajúce sa cenových rozdielov a zmien menového kurzu, na ktoré Súd prvého stupňa odkazuje.

106 Tretia časť odvolacieho dôvodu Komisie a druhý odvolací dôvod EAEPC sa teda musia zamietnuť ako nedôvodné.

— O štvrtej časti odvolacieho dôvodu Komisie

107 Komisia spochybňuje body 292 a 293 napadnutého rozsudku. Súd prvého stupňa mal v nich usúdiť, že menové výkyvy môžu odôvodňovať obmedzenie hospodárskej súťaže, čo predstavuje nesprávne uplatnenie článku 81 ods. 3 ES.

108 Právna úprava Spoločenstva nedovoľuje podnikom uvádzať dôsledky menových výkyvov na odôvodnenie prekážok v súbežnom obchodovaní.

109 Treba uviesť, že v namietaných bodoch napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa nerozhodol, že by sa na dohodu obmedzujúcu hospodársku súťaž, určenú na kompenzáciu peňažných výkyvov, mohla vzťahovať výnimka podľa článku 81 ods. 3 ES.

110 Súd prvého stupňa v uvedených bodoch len konštatoval:

„292 Pokiaľ ide o druhý aspekt, je potrebné uviesť, že súbežné obchodovanie je javom, ktorý môže presiahnuť krátke obdobie patentu posudzované Komisiou, a to nielen z dôvodu pretrvávajúcej povahy cenových rozdielov, ktoré ho umožňujú, ale aj z dôvodu cyklického charakteru zmien výmenného kurzu, pokiaľ tieto trvajú. Komisia to pripustila vo svojom oznámení KOM(1998) 588 v konečnom znení… Vo svojom vyjadrení k žalobe tiež uznala, že pokiaľ ide o členské štáty, ktoré neabsolvovali tretiu fázu EMÚ v roku 1999, medzi ktoré patrí aj Spojené kráľovstvo, kolísania meny v nich stále existujú.

293 V tomto kontexte vzorka číselných údajov poskytnutých GSK odhaľuje určitú tendenciu. Otázka Komisie uvedená v odôvodnení č. 168 rozhodnutia, týkajúca sa skutočnosti, že číselný údaj poskytnutý GSK v súvislosti so stratou hrubých príjmov v roku 1998 mohol byť precenený, tento záver nespochybňuje. Číselný údaj poskytnutý v tejto súvislosti 14. decembra 1998 a 14. februára 2000 je vyšší ako číselný údaj z dvoch predchádzajúcich rokov, ako to vyplýva z odôvodnenia č. 67 rozhodnutia. Okrem toho vysvetlenie GSK, podľa ktorého bol skorší číselný údaj v tejto súvislosti predložený 28. júla 1998 odhadom, kým číselný údaj predložený v decembri 1998 a vo februári 2000 bol reálny a odôvodnený tým, že [dohoda] bola [uplatnená] medzi jarou a jeseňou 1998, ako vyplýva z odôvodnení č. 19, 23, 26, 64, 67 a 168 rozhodnutia, bolo dostatočne dôveryhodné, aby si zaslúžilo seriózne preskúmanie.“

111 Štvrtá časť odvolacieho dôvodu Komisie sa teda musí zamietnuť ako nedôvodná.

— O piatej časti odvolacieho dôvodu Komisie podporovanej Poľskou republikou a prvej časti druhého odvolacieho dôvodu Aseprofar

112 Komisia namieta proti bodom 255, 269, 274, 281, 297 a 300 napadnutého rozsudku. Domnieva sa, že rozsudok nesprávne uplatnil príčinnú súvislosť nevyhnutnú na uplatnenie článku 81 ods. 3 ES, keď sa domnieval, že obmedzenie hospodárskej súťaže prispieva k podpore technického pokroku, pokiaľ zvýšenie príjmov prináša prospech výrobcovi, a nie veľkoobchodníkovi. V tomto ohľade zdôrazňuje, že treba určiť, či toto obmedzenie účinne prispieva k technickému pokroku, a nie to, či z neho vyplýva zvýšenie príjmov, ktoré by mohli byť, ak budú podniky chcieť, investované do výskumu a vývoja. Nestačí, aby sa časť zvýšenia príjmov použila na náklady na výskum a vývoj a aby z nej mali prospech výrobcovia, a nie sprostredkovatelia. Komisia ďalej uvádza, že na rozdiel od stanoviska zaujatého v rozsudku z 27. januára 1987, Verband der Sachversicherer/Komisia (45/85, Zb. s. 405), sa Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku domnieva, že na splnenie tejto podmienky stačí, aby sa časť zvýšenia príjmov použila na náklady na výskum a vývoj. Komisia sa domnieva, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď pripustil, že podmienka týkajúca sa zlepšenia distribúcie výrobkov alebo podpory technického pokroku by mohla byť splnená aj bez existencie akejkoľvek špecifickej súvislosti medzi obmedzením hospodárskej súťaže a požadovanou výhodou.

113 GSK odpovedá poukazovaním na súvislosť medzi príjmami a investíciami v oblasti výskumu a vývoja. Táto súvislosť sa mala analyzovať s prihliadnutím na globálne kvantitatívne štúdie týkajúce sa skôr dlhého obdobia, než len niekoľkých mesiacov.

114 Aseprofar sa tiež odvoláva na nesprávne posúdenie Súdu prvého stupňa v tomto ohľade. Úvaha GSK, podľa ktorej súbežné obchodovanie znižuje zisky a tým aj jeho výdavky na výskum a vývoj, a v dôsledku toho jeho inovácie, je hypotetická a všeobecná do tej miery,

že by sa mohla uplatniť na akékoľvek obmedzenie hospodárskej súťaže v akejkoľvek oblasti s intenzívnym výskumom a vývojom. Úvaha založená na údajnej existencii príčinnej súvislosti medzi súbežným obchodovaním a inováciami je nesprávna.

115 Na podporu svojej odpovede spoločnosť GSK odkazuje na spôsob financovania výskumu farmaceutickými spoločnosťami. Vysvetľuje tiež, že pacienti s bydliskom v Spojenom kráľovstve nemajú prospech zo súbežného obchodovania s liekmi. Aseprofar ponúka zjednodušenú a prevrátenú verziu jej stanoviska. Problém spočíva v skutočnosti, že Komisia neskúmala, či podmienky predaja obsahovali „zjavné objektívne výhody“. Domnieva sa, že vecné tvrdenia združenia Aseprofar sú jednak neprípustné a jednak v každom prípade nedôvodné. Súd prvého stupňa sa obmedzil na poznámku, že tvrdenia GSK si zaslúžia preštudovanie.

116 Treba zdôrazniť, že v bodoch 255 a 270 až 274 napadnutého rozsudku sa Súd prvého stupňa obmedzil na uvedenie jednak toho, akým spôsobom boli tvrdenia GSK vyjadrené, a jednak toho, v čom spočívajú tvrdenia týkajúce sa poklesu efektívnosti spojeného so súbežným obchodovaním.

117 V bode 269 uvedeného rozsudku Súd prvého stupňa ďalej odkazom na bod 242 toho istého rozsudku pripomenul rozsah svojho preskúmania vo vzťahu k posúdeniu uskutočnenému Komisiou.

118 V bodoch 281, 297 a 303 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa postupne dospel k zisteniu, že Komisia nezohľadnila všetky relevantné skutočnosti predložené GSK, čo sa týka poklesu efektívnosti spojeného so súbežným obchodovaním a nárastu efektívnosti na základe článku 4 dohody, kým dospel k záveru, že v spornom rozhodnutí došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu.

119 Z týchto skutočností však nevyplýva, že by v tomto ohľade došlo k akémukoľvek nesprávnemu právnemu posúdeniu. Nemožno totiž právoplatne preukázať žiadne skreslenie tvrdení GSK ani nijaké nesprávne právne posúdenie rozsahu súdneho preskúmania Súdu prvého stupňa vo vzťahu k posúdeniu Komisie.

120 Ďalej treba uviesť, že na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, z už citovaného rozsudku Verband der Sachversicherer/Komisia nevyplýva, že existencia citeľnej objektívnej výhody nevyhnutne predpokladá, že všetky dodatočné finančné prostriedky budú investované do výskumu a vývoja.

121 Piata časť odvolacieho dôvodu Komisie a prvá časť druhého odvolacieho dôvodu združenia Aseprofar sa teda musia zamietnuť ako nedôvodné.

O odvolacích dôvodoch Komisie a EAEPC týkajúcich sa skreslenia obsahu sporného rozhodnutia, ako aj odvolacieho dôvodu Komisie týkajúceho sa možnosti odkázať na minulé udalosti

122 Komisia na jednej strane tvrdí, že Súd prvého stupňa skreslil obsah rozhodnutia, keď rozhodol, že skúmala nárasty efektívnosti len v jednom odôvodnení sporného rozhodnutia. Na druhej strane sa Komisia domnieva, že Súd prvého stupňa nesprávne uplatnil článok 81 ods. 3 ES, keď dospel k zisteniu, že pri uskutočňovaní prognostickej analýzy nemala právo odkázať na minulé udalosti.

123 Komisia kritizuje bod 261 napadnutého rozsudku, v zmysle ktorého Súd prvého stupňa rozhodol, že nepovažovala za potrebné detailne preskúmať, či bolo preukázané, že článok 4 dohody spôsobil nárast efektívnosti, pričom táto otázka bola len stručne preskúmaná v bode 156 sporného rozhodnutia. Namieta tiež proti bodu 299 a nasl.

tohto rozsudku, v zmysle ktorých Súd prvého stupňa rozhodol, že nemohla dospieť k rozhodnému a neodôvodnenému názoru, že skutkové tvrdenia a dôkazy predložené GSK sa majú považovať za hypotetické.

124 Komisia zdôrazňuje, že v napadnutom rozhodnutí analyzovala nárast efektívnosti, a uvádza, že poskytla opis minulých udalostí, ktoré preukazujú, že súbežné obchodovanie nemá zjavnú súvislosť s rozpočtami na výskum a vývoj. Na rozdiel od stanoviska Súdu prvého stupňa k tomuto bodu Komisia teda z právneho hľadiska správne vychádzala z udalostí, ku ktorým došlo v minulosti, ako aj z údajov týkajúcich sa rokov nasledujúcich po vyhlásení sporného rozhodnutia.

125 GSK sa domnieva, že nebolo neprimerané ani nepredstavovalo justičný omyl, že Súd prvého stupňa po konfrontácii s rozhodnutím, v ktorom Komisia odmietla poskytnúť spravodlivú a odôvodnenú odpoveď na jej vážne a hodnoverné tvrdenia, zrušil v tomto ohľade sporné rozhodnutie.

126 Podľa EAEPC Súd prvého stupňa umelo rozdelil argumentáciu GSK na dve časti. Na rozdiel od názoru Súdu prvého stupňa uvedeného v bode 255 napadnutého rozsudku nemalo byť tvrdenie GSK, ktoré sa usilovalo preukázať, že súbežné obchodovanie spôsobuje stratu efektívnosti a že článok 4 dohody spôsobuje nárast efektívnosti, rozdelené na dve časti. Súd prvého stupňa teda nemôže v bode 261 tohto rozsudku odôvodnene tvrdiť, že Komisia nepreskúmala podrobne druhú časť tvrdenia GSK týkajúceho sa uvedeného článku 4.

127 GSK uvádza, že toto tvrdenie EAEPC nie je ani primerané, ani relevantné. Toto tvrdenie je formalistické, lebo Súd prvého stupňa v bode 262 napadnutého rozsudku rozhodol, že „preskúmanie poklesu efektívnosti súvisiacej so súbežným obchodovaním, rozsahu tohto poklesu a nárastu efektívnosti súvisiaceho s článkom 4 [dohody], uskutočnené Komisiou, nemožno považovať za dostatočné na podporu záverov, ku ktorým v tejto súvislosti dospela“. V každom prípade však sporné rozhodnutie nebolo zrušené z dôvodu štruktúry argumentácie, ale z dôvodu nedostatočného preskúmania Komisiou. GSK ďalej uvádza, že jej argumentácia sa stále sústreďovala na dve osi, konkrétne, že súbežné obchodovanie sa prejavuje stratou efektívnosti a že článok 4

dohody spôsobuje nárast efektívnosti, a teda Súd prvého stupňa správne rozlišoval tieto dva aspekty vo svojej argumentácii.

128 Na jednej strane treba konštatovať, že v rámci súdneho preskúmania vykonávaného Súdom prvého stupňa vo vzťahu k spôsobu, akým Komisia skúmala skutkové tvrdenia a dôkazy predložené GSK na účely preukázania existencie citeľnej objektívnej výhody, Súd prvého stupňa v bodoch 263 až 268 napadnutého rozsudku po prvé analyzoval relevantnosť týchto tvrdení a dôkazov. Po druhé v bodoch 269 až 280 tohto rozsudku analyzoval existenciu straty efektívnosti spojenej so súbežným obchodovaním, následne po tretie v bodoch 281 až 293 uvedeného rozsudku skúmal rozsah tejto straty efektívnosti. Po štvrté a nakoniec v bodoch 294 až 303 tohto rozsudku skúmal nárast efektívnosti spojený s článkom 4 dohody.

129 Toto preskúmanie, rozdelené do štyroch častí, ktoré predchádzalo konečnému porovnaniu, v bodoch 304 až 307 napadnutého rozsudku, citeľnej objektívnej výhody spočívajúcej v obmedzení hospodárskej súťaže s nevýhodami, ktoré toto obmedzenie spôsobuje hospodárskej súťaži, slúži predovšetkým na to, aby sa pre potreby tejto veci určilo, či Komisia mohla oprávnene dospieť k záveru o absencii citeľnej objektívnej výhody a zmietnuť tak uplatnenie výnimky na základe článku 81 ods. 3 ES.

130 Týmto spôsobom Súd prvého stupňa vykonával svoje preskúmanie s cieľom určiť, či sa Komisia nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia, a nezdá sa, že by pri výkone tohto preskúmania došlo k akémukoľvek nesprávnemu právnemu posúdeniu.

131 Súd prvého stupňa sa teda v bode 261 napadnutého rozsudku mohol domnievať, že Komisia predovšetkým skúmala, či súbežné obchodovanie spôsobovalo stratu efektívnosti v hospodárskej súťaži a že nebolo nevyhnutné podrobne preukázať, či článok 4 dohody spôsoboval nárast jej efektívnosti. Preto v bode 262 tohto rozsudku dospel k záveru, že preskúmanie uskutočnené Komisiou nebolo dostatočné.

132 Na druhej strane, čo sa týka zohľadnenia minulých udalostí, stačí konštatovať, ako uviedla generálna advokátka v bode 247 svojich návrhov, že Súd prvého stupňa nevylúčil, že by Komisia mohla vychádzať z takýchto udalostí, na rozdiel od toho, čo tvrdí táto inštitúcia.

133 Odvolacie dôvody Komisie a združenia EAEPC predložené v tomto ohľade sa teda musia zamietnuť ako nedôvodné.

O odvolacích dôvodoch EAEPC založených na nesprávnom výklade

134 EAEPC tvrdí, že Súd prvého stupňa nesprávne vykladal a neurobil výklad skutkových okolností. V tomto ohľade namieta najmä proti bodom 275 a 277 napadnutého rozsudku. Uvádza, že Komisia analyzovala konkrétne tvrdenia GSK a oprávnene sa domnievala, že táto spoločnosť dostatočne nepreukázala príčinnú súvislosť medzi znížením súbežného obchodovania vyplývajúcim z vloženia článku 4 dohody a nárastom inovácií vyplývajúcim zo zvýšenia výdavkom na výskum a vývoj. Zo štúdie Frontier Economics II, ktorú predložila GSK, vyplýva, že „sa nikdy nepovedalo, že by súbežné obchodovanie bolo hlavným faktorom v oblasti výskumu a vývoja“. Súd prvého stupňa založil svoje posúdenie na nepresných skutočnostiach, konkrétne najmä na tom, že v lekárskom odvetví je konečným spotrebiteľom výlučne pacient, bez ohľadu na skutočnosť, že za konečného spotrebiteľa sa musí považovať aj vnútroštátny zdravotný systém.

135 GSK v podstate odpovedá, že Súd prvého stupňa sa vo svojej úvahe opiera najmä o skutočnosť, že napriek obmedzujúcim účinkom, ktoré boli citeľné, k týmto účinkom nedošlo okamžite a vzhľadom na právny rámec farmaceutického odvetia ich určite nebolo možné predvídať.

136 Treba konštatovať, ako uviedla generálna advokátka v bode 280 svojich návrhov, že z napadnutého rozsudku a najmä z jeho bodu 277 nevyplýva, že by Súd prvého stupňa zo štúdie Frontier Economics II vyvodil, že existovala priama súvislosť medzi súbežným obchodovaním a výdavkami na výskum a vývoj.

137 Navyše ani z bodu 275 napadnutého rozsudku nevyplýva, že by Súd prvého stupňa skreslil napadnuté rozhodnutie, keď uviedol, že Komisia dôkladne nepreskúmala vecné tvrdenia a dôkazy predložené GSK.

138 Ako sa už uviedlo v bode 130 tohto rozsudku, Súd prvého stupňa vykonával svoje preskúmanie s cieľom určiť, či sa Komisia nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia, a nezdá sa, že by pri výkone tohto súdneho preskúmania došlo k akémukoľvek nesprávnemu právnemu posúdeniu.

139 Odvolacie dôvody združenia EAEPC založené na nesprávnom výklade sa teda musia zamietnuť ako nedôvodné.

O odvolacích dôvodoch Komisie a Aseprofar založených na nesprávnom výklade týkajúcom sa uplatniteľnej úrovne súdneho preskúmania

140 Komisia delí svoj odvolací dôvod na dve časti, pričom obsah druhej časti je v podstate rovnaký ako jeden z odvolacích dôvodov združenia Aseprofar.

141 Čo sa týka prvej časti jej odvolacieho dôvodu, Komisia uvádza, že Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku nekonštatuje žiadny nedostatok odôvodnenia ani nijaké zjavne nesprávne posúdenie, ale vytvára novú kategóriu preskúmateľných pochybení, konkrétne „nedostatok náležitého preskúmania“, ktorý judikatúra týkajúca sa súdneho preskúmania v rámci článku 81 ods. 3 ES nepozná. Odkazuje na body 269, 277, 281, 286 a 313 napadnutého rozsudku. Súdny dvor podľa nej nikdy neuplatnil dôvod „nedostatku náležitého preskúmania“ a Súd prvého stupňa nepreukázal existenciu zjavne nesprávneho posúdenia. Riadne definované dôkazné bremeno a úroveň dokazovania mali Súd prvého stupňa viesť k zamietnutiu žaloby, alebo aspoň k vysvetleniu toho, kde došlo k zjavne nesprávnemu posúdeniu.

142 GSK na to odpovedá, že Súd prvého stupňa Komisii vytýka, že nepristúpila k žiadnemu posúdeniu jej podrobných a náležitých tvrdení, čo nemení povahu súdneho preskúmania, ktoré musí Súd prvého stupňa vykonať. „Neposúdenie“ uvedených tvrdení spadá do rozsahu preskúmania zjavne nesprávneho posúdenia.

143 Čo sa týka druhej časti jej odvolacieho dôvodu, Komisia rovnako ako Aseprofar v rámci svojho odvolacieho dôvodu tvrdí, že Súd prvého stupňa prekročil rámec súdneho preskúmania, keď hospodárske posúdenie Komisie nahradil svojím vlastným hospodárskym posúdením, v rozpore s tým, čo pripomenul v bode 243 napadnutého rozsudku. Komisia namieta najmä proti bodu 278 napadnutého rozsudku, v ktorom Súd prvého stupňa rozhodol, že „neberie do úvahy tvrdenia GSK, podľa ktorých sa musí význam jej ziskov rozlišovať podľa spôsobu ich účtovania“. Takéto odôvodnenie je také stručné, že nemožno určiť, na čo vlastne Súd prvého stupňa odkazuje.

144 Aseprofar ďalej uvádza, že Súd prvého stupňa mal preskúmať existenciu zjavne nesprávneho posúdenia namiesto toho, aby vyjadril názor líšiaci sa od názoru Komisie a nahradil posúdenie Komisie svojím vlastným posúdením.

145 Z rovnakých dôvodov, ako sú dôvody uvedené v súvislosti s prvou časťou odvolacieho dôvodu Komisie, GSK namieta proti skutočnosti, že by preskúmanie Súdom prvého stupňa viedlo k nahradeniu posúdenia Komisie posúdením Súdu prvého stupňa.

146 Ako sa už uviedlo v bode 85 tohto rozsudku, súdy Spoločenstva vykonávajú obmedzené súdne preskúmanie komplexných hospodárskych posúdení uskutočnených Komisiou. Uvedené súdy sa v tomto ohľade obmedzujú na overenie dodržania procesných pravidiel a pravidiel odôvodnenia, vecnej správnosti skutkových okolností, neexistencie zjavne nesprávneho posúdenia a zneužitia právomoci.

147 V rámci tejto kontroly však Súd prvého stupňa môže overiť, či Komisia dostatočne odôvodnila sporné rozhodnutie (pozri v tomto zmysle rozsudky Remia a i./Komisia, už citovaný, bod 40, ako aj z 28. mája 1998, Deere/Komisia, C-7/95 P, Zb. s. I-3111, body 28 a 29).

148 Súd prvého stupňa mohol teda z právneho hľadiska oprávnene overiť odôvodnenie sporného rozhodnutia v súvislosti s relevantnými skutkovými tvrdeniami a dôkazmi predloženými spoločnosťou GSK na podporu jej žiadosti o udelenie výnimky.

149 Okrem toho treba zdôrazniť, že Súd prvého stupňa sa obmedzil na konštatovanie, že Komisia nezohľadnila všetky relevantné skutkové tvrdenia a dôkazy GSK, a nenahradil svojím odôvodnením odôvodnenie Komisie týkajúce sa žiadosti o udelenie výnimky.

150 Odvolací dôvod Komisie rozdelený na uvedené dve časti, ako aj odvolací dôvod združenia Aseprofar sa teda musia zamietnuť ako nedôvodné.

O odvolacích dôvodoch Komisie a Aseprofar založených na nedostatočnom odôvodnení

151 Komisia tvrdí, že odôvodnenie bodu 263 napadnutého rozsudku je nedostatočné. Tento bod stanovuje:

„Je potrebné uviesť, že skutkové tvrdenia GSK a dôkazy predložené na ich podporu sa javia ako relevantné, spoľahlivé a pravdepodobné, berúc do úvahy ich obsah…, ktorý je tiež v mnohých dôležitých aspektoch potvrdený dokumentmi pochádzajúcimi od Komisie.“

152 Komisia spresňuje, že body 265 a 266 napadnutého rozsudku zhoršujú nedostatočnosť odôvodnenia, a v tomto ohľade zdôrazňuje, že ak Súd prvého stupňa najmä v bode 265 rozhodol, že oznámenie KOM(1998) 588 v konečnom znení potvrdzuje „časť… tvrdení a hospodárskych analýz [GSK] uvedených v dôkazoch na ich podporu, a tým osvedčujú ich dôveryhodnosť a pravdepodobnosť“, nie je možné určiť, ktoré z týchto dôkazov sú skutočne potvrdené.

153 Komisia ďalej uvádza, že spis neobsahuje žiaden dôkaz na preukázanie toho, že spoločnosti GSK sa zabránilo zvýšiť si svoj rozpočet na výskum a vývoj v časti zodpovedajúcej veľmi malej strate zisku spôsobenej súbežným obchodovaním s jej výrobkami.

154 V rovnakom zmysle Aseprofar najmä tvrdí, že Súd prvého stupňa nevysvetlil dôvody, pre ktoré bolo hlavné zistenie Komisie nesprávne, konkrétne, že sa nepreukázala príčinná súvislosť medzi súbežným obchodovaním a inováciami.

155 V tomto ohľade sa nezdá, že by povinnosť odôvodnenia, ktorá prislúcha Súdu prvého stupňa na základe článkov 36 a 53 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora (pozri rozsudok z 2. apríla 2009, Bouygues a Bouygues Télécom/Komisia, C-431/07 P, Zb. s. I-2665, bod 42), bola v prejednávanej veci porušená.

156 Treba totiž zdôrazniť, že v bodoch 255 až 259 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa prebral rôzne skutkové tvrdenia a dôkazy predložené spoločnosťou GSK. V bode 261 tohto rozsudku sa domnieval, že Komisia v spornom rozhodnutí najmä skúmala, či bolo preukázané, že súbežné obchodovanie spôsobilo pokles efektívnosti, bez potreby detailne preskúmať, či bolo preukázané, že článok 4 dohody na druhej strane spôsobil nárast efektívnosti.

157 Súd prvého stupňa ďalej v bode 262 napadnutého rozsudku uviedol, že vzhľadom na relevantnosť skutkových tvrdení a dôkazov GSK nemožno preskúmanie Komisie považovať za dostatočné na podopretie jej záverov.

158 Po tejto úvahe Súd prvého stupňa pokračoval, ako už bolo uvedené v bode 128 tohto rozsudku, analýzou relevantnosti skutkových tvrdení a dôkazov GSK, ako aj analýzou straty efektívnosti spojenej so súbežným obchodovaním, rozsahu tejto straty efektívnosti, nárastu efektívnosti spojeného s článkom 4 dohody a posúdením týchto rôznych aspektov.

159 Odvolacie dôvody Komisie a združenia Aseprofar uvádzané v tomto ohľade je teda potrebné zamietnuť ako nedôvodné.

O odvolacích dôvodoch Komisie a Aseprofar týkajúcich sa ostatných podmienok uplatnenia článku 81 ods. 3 ES

160 Komisia namieta proti bodu 309 napadnutého rozsudku a domnieva sa, že napadnutý rozsudok neobsahuje žiadne odôvodnenie týkajúce sa podmienky „nevyhnutnosti“ obmedzenia.

161 Aseprofar ďalej tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil zjavne nesprávneho posúdenia v bodoch 235 až 240 napadnutého rozsudku, v zmysle ktorých vyhlásil, že Komisia sa vo svojom preskúmaní sústredila na prvú podmienku uplatnenia článku 81 ods. 3 ES. Súd prvého stupňa neposúdil, či bola dôvodná analýza uskutočnená Komisiou v súvislosti s tvrdeniami, podľa ktorých sa podstatná časť nárastu efektívnosti prejavuje u spotrebiteľov, ktorí z toho môžu mať prospech. Rovnako mal Súd prvého stupňa skúmať, či sa Komisia dopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď dospela k záveru, že spoločnosť GSK nepreukázala, že jej obmedzenie bolo nevyhnutné na účely inovácií. Navyše na rozdiel od toho, ako rozhodol Súd prvého stupňa v bode 315 napadnutého rozsudku, Komisia nebola, čo sa týka podmienky absencie podstatného vylúčenia hospodárskej súťaže, povinná vyvracať tvrdenia, ktoré GSK nevzniesla.

162 GSK vo svojej odpovedi uvádza, že predmetom súdneho preskúmania nie je rozhodnúť, či Komisia mala udeliť túto výnimku. Na základe nariadenia Rady č. 17 Komisia má ako jediná právomoc uskutočniť takéto posúdenie, čo vysvetľuje, že Súd prvého stupňa je viazaný analýzou druhej, tretej a štvrtej podmienky uplatnenia článku 81 ods. 3 ES v nadväznosti na analýzu prvej takejto podmienky. Súd prvého stupňa teda v bode 309 napadnutého rozsudku správne dospel k záveru, že „zo [sporného rozhodnutia] a z rozpravy vyplýva, že stručné závery, ku ktorým Komisia dospela v súvislosti s existenciou vplyvu na spotrebiteľa, s nevyhnutnou povahou článku 4 [dohody] a s absenciou vylúčenia hospodárskej súťaže, spočívajú na závere o existencii nárastu efektívnosti“, a v bode 310 tohto rozsudku dospel k tomu, že „keďže tento [posledný uvedený] záver je postihnutý nezákonnosťou v rozsahu, v akom sa vzťahuje na existenciu prínosu k podpore technického pokroku, sú aj tieto závery neplatné“.

163 V prvom rade Súdu prvého stupňa neprináleží, aby hospodárske posúdenie autora rozhodnutia, ktorého zákonnosť má preskúmať, nahrádzal vlastným posúdením. Ako sa totiž pripomenulo v bode 85 tohto rozsudku, súdy Spoločenstva preskúmávajú komplexné hospodárske posúdenie uskutočnené Komisiou len v obmedzenom rozsahu, ktoré sa obmedzuje na overenie dodržiavania procesných pravidiel a pravidiel odôvodnenia, ako aj na vecnú správnosť skutkového stavu, na neexistenciu zjavne nesprávneho posúdenia skutkového stavu a na zneužitie právomoci.

164 V rámci tohto preskúmania, v prípade, že Komisia neposkytla odôvodnenie jednej z podmienok stanovených v článku 81 ods. 3 ES, Súd prvého stupňa skúma dostatočnosť či nedostatočnosť odôvodnenia rozhodnutia Komisie týkajúceho sa tejto podmienky.

165 Presne to urobil Súd prvého stupňa v bode 309 napadnutého rozsudku.

166 V druhom rade treba konštatovať, že Súd prvého stupňa neskreslil obsah bodu 187 odôvodnenia sporného rozhodnutia, keď konštatoval, že závery Komisie, ktorá sa domnievala, že článok 4 dohody nebol nevyhnutný, boli nedostatočné, lebo vychádzali zo zistenia, že toto ustanovenie nevedie k citeľnej objektívnej výhode.

167 Odvolacie dôvody Komisie a združenia Aseprofar uvedené v tomto ohľade sa teda musia zamietnuť ako nedôvodné.

168 Zo všetkých predchádzajúcich zistení vyplýva, že odvolania podané spoločnosťou GSK, združeniami EAEPC a Aseprofar, ako aj Komisiou sa musia zamietnuť.

O trovách

169 Článok 122 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora stanovuje, že ak odvolanie nie je dôvodné alebo ak je dôvodné a Súdny dvor sám rozhodne s konečnou platnosťou vo veci samej, potom rozhodne aj o trovách konania. Podľa článku 69 ods. 2 toho istého rokovacieho poriadku uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe jeho článku 118 účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Odsek 3 prvý pododsek posledného uvedeného ustanovenia však stanovuje, že Súdny dvor môže rozdeliť náhradu trov konania medzi účastníkov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z nich znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci konania mali úspech len v časti predmetu konania alebo z výnimočných dôvodov. Pokiaľ ide o odsek 4 prvý pododsek toho istého ustanovenia, ten uvádza, že členské štáty, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci, znášajú svoje vlastné trovy konania.

170 V prejednávanej veci spoločnosť GSK, združenia EAEPC a Aseprofar ani Komisia nemali úspech so svojimi odvolacími dôvodmi, je preto odôvodnené zaviazať ich znášať vlastné trovy konania spojené s jednotlivými konaniami a rozhodnúť, že Poľská republika znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Odvolania podané GlaxoSmithKline Services Unlimited, predtým Glaxo Wellcome plc, Komisiou Európskych spoločenstiev, European Association of Euro Pharmaceutical Compagnies (EAEPC) a Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar) sa zamietajú.**

2. **Každý účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania týkajúce sa jednotlivých konaní.**

3. Poľská republika znáša svoje vlastné trovy konania.

Podpisy